

Zdrav duh v zdravem telesu

85 let Jožeta Dobnika

✍ Mojca Luštrek

Ko sem za julijsko številko naše revije pisala o novi izdaji vodnika *Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije*, sem se pogovarjala tudi s predsednico Društva prijateljev Poti. Avtorja vodnika mi je »zatožila«, da se kljub skorajšnjemu 85. rojstnemu dnevu še vedno udeležuje večine njihovih izletov. Tudi jaz bi rada še dolgo hodila v hribe – kaj če bi še meni zaupal skrivnost dolgega in zdravega življenja, sem pomislila in ga poklicala. Pa sva se sestala v prostorih Planinskega društva Pošte in Telekomov Ljubljana in malo poklepetala.

Najprej naj vam ga na kratko predstavim – njega in njegovo pisanje, po katerem ga najbolj poznamo.

»Osebnostna izkaznica«

Jože Dobnik se je rodil 24. septembra 1921 v Sevnici. Ko mu je bilo pet let, so očeta, finančnega preglednika, premestili v Slovenske Konjice in tam je Jožek hodil v ljudsko šolo. Po očetovi upokojitvi se je družina (še mama, gospodinja, in dve sestri) preselila na Činžat v občini Lovrenc na Pohorju v očetovo rojstno hišo. Po meščanski šoli v Mariboru si je želel v kmetijsko šolo v hrvaške Križevce, a ni bil sprejet. Dve leti je pomagal doma na mali kmetiji, leta 1938 pa so ga sprejeli kot brezplačnega »vežbanca« na lovrenški pošti. Čez poldrugo leto je postal pripravnik na mariborski glavni pošti. Tam je delal do nemške zasedbe Maribora, 11. julija 1941 pa so ga Nemci izgnali v NDH. Iz Bosanske Gradiške se je vrnil šele 10. junija 1945. Do odhoda k vojakom 15. oktobra 1947 je delal na dravograjski pošti. Vojska mu je vzela dobra tri leta; bil je radiotelegrafist, najdlje v Splitu. Med služenjem se je poročil s pošno uslužbenko Pavlo in kmalu se jima je rodil prvi sin. Sledile so raznovrstne zaposlitve v poštni upravi v Celju, Šoštanju (tam sta se mu rodila še en sin in hči) in Ljubljani. V glavnem mestu je oprav-

Jože Dobnik

Danilo Cej

ljal več vodilnih funkcij v poštnem podjetju; nazadnje je bil pomočnik glavnega direktorja Združenega podjetja za PTT-promet in svetovalec glavnega direktorja. Med službovanjem si je pridobil za vodilna delovna mesta predpisano strokovno izobrazbo. Konec leta 1981 se je upokojil, pošti pa je po svoje zvest še zdaj v poštni in Telekomovi planinski organizaciji.

Knjižna polica

Nашega jubilaranta gotovo najbolj poznamo po nekaterih knjigah. *Vodnik po transversali kurirjev in vezistov NOV Slovenije* je prvič izšel že leta 1969; tej prvi (začasni) izdaji so sledile še tri z naslovom *Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije*, ki so upoštevale spremembe trase in podatkov (1980, 1997 in 2006). *Vodnik po planinskih postojankah v (SR) Sloveniji* (1989) se lahko pohvali s prvo naklado 10.000 izvodov, za njo pa so prišle še tri, seveda popravljene in dopolnjene (1991, 1994 in 1998; povzetek je bil leta 1997 izdan v angleškem, nemškem, italijanskem, hrvaškem in češkem jeziku). Leta 1993

je izšel planinski vodnik *Razširjena slovenska planinska pot*, v letih 1994 in 1998 pa dve izdaji *Slovenske planinske poti*.

Bil je tudi soavtor knjige *Stoletje v gorah* (1992), za katero je napisal poglavje o gradnji planinskih koč. Z uredniškim in avtorskim delom je prispeval levji delež k petim jubilejnim zbornikom poštne in Telekomovega planinskega društva. Potopisne, spominske in informativne članke je objavljajl v Planinskem vestniku, različnih poštne glasilih, Delavski enotnosti in drugod. Je avtor scenarija in besedila ter skoraj tristo fotografij za videokaseto o Poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije (2001).

Napisal pa je tudi priročnik *Kontrola in vodstvo pošt, telegrafov in telefonov* (1971) ter precej strokovnih člankov v poštne zbornikih in glasilih.

Pogovor z jubilarantom

Zdi se, da se nikoli ne ustavite. Ali hodite v hribe ali o tem pišete, največkrat pa združujete kar oboje.

Od nekdanj sem rad in veliko hodil. Že v otroških letih sem spremljal očeta financarja na njegovih službenih obhodih, tudi v hribovskem svetu. V dijaških letih je bilo treba vsak dan s Činžata na Falo na vlak in potem v prvo službo zaradi deljenega delovnega časa po dvakrat na dan na pošto v Lovrencu na Pohorju, uro hoda v eno smer, se pravi štiri ure vsak dan, razen kadar sem se lahko peljal s kolesom. V meščanski šoli v Mariboru je name zelo vplival razrednik prof. Ivan Šumljak¹, imel je velik posluh za domoljubno vzgojo in nas je pogosto vodil na izlete po Pohorju. Ko sem bil v izgnanstvu, Kozara ni bila ravno izletniški cilj, saj so se tam bili hudi boji, a po vojni, ko sem živel v Dravogradu, smo se ob nedeljah popoldne radi podali k Sv. Križu ali na Ojstrico. »Pohodništvo« pri vojaki ni bilo posebno zabavno, ko pa je bilo tudi to mimo in se je življenje ustalilo, sem postal član PD Šoštanj in PTT Ljubljana; s poštne sodelavci planinci smo ob nedeljah in

praznikih hodili na izlete na Golte, Smrekovec, Goro Oljko, Paški Kozjak, Sleme ... To so bili lepi časi.

Po vaši predanosti Poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije sem sprva napačno sklepala, da ste svojo poštno kariero začeli kot partizanski kurir ali vezist. Kaj vas je res tako navdušilo za Pot, da ste jo osemkrat prehodili v celoti, posamezne odseke pa še po večkrat?

Delavski svet Združenih PTT-organizacij Slovenije je 17. junija 1967 na Lokvah podelil domicil kurirjem in vezistom NOV Slovenije. V Domicilnem odboru ter v PD PTT Ljubljana in Maribor se je kmalu zatem porodila zamisel o Transverzali kurirjev in vezistov NOV Slovenije kot o spomeniku delu in žrtvam partizanskih kurirjev in vezistov. Delovna skupina za priprave na pot je imela obilo dela, k sreči pa smo bili poštarji vedno navdušeni planinci, tako da so poprijeli pododbori pri vseh devetih podjetjih PTT. Treba je bilo pripraviti traso, kontrolne točke, spomenike, znamenitosti in zanimivosti ob poti, vse to označiti, pridobiti soglasji borčevske in planinske organizacije, pripraviti dnevnik za zbiranje žigov in seveda vodnik. Ta pa nikakor ne more nastati samo za pisalno

Trije Jožeti na VII. zboru planincev PTT ob Poštarski koči na Vršču 2. maja 1959: Jože Dobnik, Joža Čop in Jože Kobilica.

¹ Ivan Šumljak (1899–1984), mariborski planinec in markacist, je bil pobudnik Slovenske planinske transverzale. Po njem se imenuje tudi začetni del Slovenske planinske poti do Mariborske koče.

mizo, ampak je treba vzeti pot pod noge; to nalogo sem prevzel z veseljem, saj je »naša« pot res lepa in zanimiva.

Kako pa ljudje sprejemajo vaše vodnike? Mislim na pohodnike in na »strokovno javnost«.

Pohodniki zelo dobro. Dobil sem veliko ustnih in pisnih priznanj in pohval. Priznanja uporabnikov mojih vodnikov mi veliko pomenijo, saj so dokaz, da je bilo delo koristno in tudi zadovoljivo opravljeno. Tudi sporočil iz planinskih postojank o tamkajšnjih spremembah sem bil vesel, da sem lahko popravil in dopolnil podatke. Za opozorila na napake in pomanjkljivosti sem bil vedno hvaležen.

Recenzije in kritike v časopisih in na radiu so bile dobre. Le ena kritika me je prizadela. Gospod Klinar je ocenil mojo prvo, sicer pa sedmo izdajo vodnika *Slovenska planinska pot* iz leta 1994, češ da sem le stari vodnik oblekel v novo obleko, in je podvomil o upravičenosti mojega imena kot prvega podatka v knjigi. Prejšnje izdaje so bile res delo drugih piscev, a sem zaradi številnih sprememb na poteh in ob njih lahko uporabil le malo starega gradiva; vse sem prehodil »oborožen« z diktafonom in fotoaparatom ter knjigo napisal na novo. Krivične očitke sem zavrnil, nekatere bi bil moral kritik nasloviti na urednika, za utemeljene pripombe pa sem se zahvalil. Gospod Klinar mi je tudi zameril, da v seznam literature nisem uvrstil njegovih *Sto slovenskih vrhov*; nisem, ker iz

njih nisem ničesar uporabil. Njegove lepe opise, zelo literarne, rad berem, a za vodnik sem potreboval predvsem podatke. Sicer pa je, to moram tudi povedati, mojo knjigo kljub številnim očitkom celo on označil kot uporabno in zanesljivo.

Ravno o tem se pri uporabljanju vodnikov pogosto sprašujem: ali pisci kaj sodelujete med seboj, berete drug drugega in se upošteвате? V različnih knjigah namreč včasih prepoznam podobne stavke, celo enake napake. Ali tudi sicer radi berete o planinskih temah?

Z drugimi pisci nisem osebno sodeloval, sem pa upošteval nekatere ugotovitve in podatke iz njihovih vodnikov. Zemljepisna imena in nadmorske višine se v različnih virih pogosto razlikujejo in pri Planinski zvezi Slovenije smo se odločili upoštevati Atlas Slovenije. Gotovo tudi ta vir ni brez napak, a kot temeljno delo naše kartografije se nam je zdel še najprimernejši.

Rad prebiram tudi potopisne in leposlovne planinske knjige. Všeč so mi dela Franceta Avčina (Kjer tišina šepeta), Mihe Potočnika (Posušeni rožmarin), Toneta Strojina (Poti skozi lepote), Pavleta Šegule (Križem krašem po gorah), Cirila Pračka (Vrnite mi moje sinove z gore), Nejca Zaplotnika (Pot), zanimivi potopisi Vikija Grošlja. Zdaj me čaka nova knjiga Vlasta Kopača Iveri z Grintovcev. In vedno z zanimanjem prebiram zbornike in monografije PZS in planinskih društev.

Delegacija PZS na srečanju s predstavniki PSH na Zavižanu (Velebit) 12. 10. 1985. Od leve: Jože Dobnik, Marjan Oblak, Tomaž Banovec, Tone Strojini, Miha Potočnik in Drago Kozole.

Svoje vodnike tudi sami fotografsko opremljate. Kaj pa najraje fotografirate, kadar ne mislite na opremo knjige?

Od leta 1962 imam največ opraviti z diapozitivi. Veliko fotografiram za arhiv poštne planinskega društva in Odbora za Pot. Imam okoli 13.000 diapozitivov, urejenih po dejavnostih, gorstvih, pokrajinah. Uporabljam jih tudi za letne reportaže v planinskem društvu, za obveščanje o Poti, za objave v zbornikih in časopisju. Za svojo dušo fotografiram detaile iz pokrajine, jezera, slapove, potoke, naravo v različnih letnih časih, kar je lepega ob poteh ... Od leta 1991 sodelujem z režiserjem Igorjem Likarjem in odličnim televizijskim snemalcem Janezom Kališnikom pri televizijski dokumentarni seriji *Razgledi s slovenskih vrhov*. Kadar zvečer ni zanimivih televizijskih oddaj, si rad ogledujem diapozitive.

Fotografije in diapozitive s planinsko tematiko bo namenil Planinskemu muzeju, saj je na njih ohranjen spomin na precej zanimivih in pomembnih dogodkov pa tudi planinskih objektov, ki jih ni več ali so spremenili podobo. Morali bi videti, kakšen red vlada v njegovih albumih in arhivih! Na hrbtnih straneh fotografij je zapisano, kdaj so nastale in kaj je na njih, a ko mi jih je razkazoval, je malokatero obrnil, saj se večine posnetkov dobro spominja.

Ker ste bili vedno zelo dejavni, so prišle tudi funkcije. Tistega, ki (rad) dela, hitro »porabijo«.

Res je. Začelo se je v petdesetih letih v Šoštanju. Bil sem predsednik planinske skupine pri Okrajni pošti Šoštanj, ko smo se preselili v Ljubljano, pa sem kmalu postal predsednik tukajšnjega poštne planinskega društva. Članstvo se je povečevalo, ustanavljali smo nove skupine in društva. Bil sem pobudnik vsakoletnih zborov planincev PTT Slovenije, na katerih smo se poveseleli pa tudi kaj koristnega sklenili, saj smo tista leta marsikaj zgradili, pogozdovale, šolali mlade planince, hodili na pohode po Sloveniji in Jugoslaviji, organizirali planinske štafete. Vsako leto sem pripravil predavanje *S planinci PTT Ljubljana po planinskih poteh* z diapozitivi (besedila so posneta in podložena z glasbo). Ob okroglih obletnicah smo prirejali slavnostne akademije. »Porabili« so me tudi

v PZS. Tri mandate sem bil tajnik (1981–1987), dvakrat podpredsednik (1987–1989 in 1990–1994) in kratek čas vršilec dolžnosti predsednika (25. 11. 1989–24. 3. 1990).

Gospod Dobnik je za svoje delo v planinski organizaciji dobil več priznanj. Od leta 2002 je častni član PZS in od leta 2003 častni predsednik PD Pošte in Telekomu Ljubljana. Dobil pa je tudi Bloudkovo plaketo (1985), red dela z zlatim vencem (1980), plaketo Planinske zveze Jugoslavije (1987), plaketo ZZB NOV Slovenije (1984) in plaketo Telesnokulturne skupnosti mesta Ljubljana (1982). Na priznanja je ponosen, a največ mu pomeni, da so pohodniki zadovoljni z njegovimi vodniki in da se ga nekdanji tovariši s planinskih poti radi spominjajo, z mnogimi pa še vedno prijateljuje.

Rad obuja spomine na prehojene poti. Nekdaj je veliko hodil tudi sam, zdaj pa zaradi varnosti ne več, ampak najraje pohaja s seniorskim odsekom PD Pošte in Telekomu in z Društvom prijateljev Poti. Seveda tudi z družino. Zadovoljno pove, da njegovi vnuki kar nič preveč ne posedajo pred televizorjem in računalnikom. »Lepo je srečati na planinskih poteh mlade družine z otroki, tudi take, ko očka nese otročička na hrbtu. Te družine so prijazne, pripravljene na razgovor, otroci pozdravljajo.«

Nazadnje pa sem slišala tudi tisto, kar sem hotela: »Življenje v naravi in z njo človeka bogati telesno in duhovno. Svojo starost in še zadovoljivo vitalnost pripisujem tudi hoji po gorah in v naravi. Nikoli mi ni bilo dolgčas, vedno se je kaj dogajalo.«

Na koncu, ko sva še malo posedela pri soku, mi je pripovedoval, kako lepo je bilo prejšnji dan na Poreznu, ko le ne bi bila suša pomorila vseh rožic, nad vročino pa se ni nič pritoževal. Ne bi mu jih pripisala 85, res ne. Čeprav je njegov upokojski pozdrav »Nimam časa«, mi je obljubil, da bo po dolgem času spet napisal nekaj za Vestnik. Prihodnje leto, ko bo 40-letnica podelitve domicila kurirjem in vezistom. Stavim, da ga ni, ki bi o tem vedel povedati več kot on. Malo ga skrbi, ker ne uporablja računalnika, ampak njegov za »božičnico« leta 1959 (takrat seveda ni bilo ne božičnic ne dobčkov, a drugače me mlajši ne bodo razumeli) kupljeni remington je še vedno v odlični formi, prav kot njegov skrbni lastnik. 🌈